

aniel Helsing – Vår korrespondent i Santa Barbara, CA

Suburbia

Förra veckan fick jag första dosen av Pfizers vaccin. Vi körde till sjukhuset vid lunchtid, och jag förväntade mig en vanlig vaccineringsprocedur: parkera bilen, anmäla sig i receptionen, ta plats i väntrummet. Nej: de hade satt ut koner med skyltar på den stora parkeringsplatsen och placerat ut personal med walkie-talkies. Personalen guidade bilarna från en station till nästa; vi svarade på frågor, körde vidare några meter, blev dirigerade till nästa station, stannade i en bilkö. Vi behövde inte kliva ut ur bilen, bara rulla ner rutan och rulla upp skjortärmen. Jag vet inte om man har implementerat detta slags drive-through-vaccinering i Sverige, men jag vet att man har pratat om det.

Annars är ju södra Kalifornien bilarnas och enplansvillornas land. De spretiga och till ytan väldiga bostadsområdena länkas samman via

I Robinson Jeffers (1887–1962) poesi är civilisations- och människokritiken aldrig långt borta. "New Mexican Mountain" från 1932 avslutas med att diktjaget, tillsammans med de infödda amerikanernas trumslag och de omkringliggande bergen, minns att civilisationen är en "transient sickness". Civilisationen kommer att försvinna, precis som de vita amerikanska turister som i dikten

enorma motorvägar. Bebyggelsen breder ut sig som ett finmaskigt nät över landskapet. Santa Barbara ligger norr om vad som räknas som stor-Los Angeles; till Ventura – stor-Los Angeles nordvästra gräns – är det lite drygt fyra mil. Däremellan är bebyggelsens nät visserligen grövre men intakt, och Santa Barbara själv flyter ihop med flera mindre omkringsliggande samhällen och städer.

Nätet är stort men kan kännas litet.

*Sometimes I wonder if the world's so small
that we can never get away from the sprawl,*

sjunger Régine Chassagne i Arcade Fires låt "Sprawl II (Mountains Beyond Mountains)".

Foto: Remi Jouan

I "This is Water" från 2005, ett tal skrivet för en avslutningsceremoni vid Kenyon College i Ohio, beskriver David Foster Wallace hur det är att fastna i suburbias nät. Med den deprimerades klarsynthet förklarar han för de avgående studenterna vad som väntar dem:

vallfärddar till Taos Pueblo i New Mexico, den berömda forntida byn (upptagen på Unescos världsarvslista 1992), för att bevittna en iscensatt trumdans.

*Pilgrims from civilization, anxiously seeking beauty,
religion,
poetry; pilgrims from the vacuum.*

Några år senare, i "Original Sin" från 1948, konstaterar diktjaget att han "would rather // Be a worm in a wild apple than a son of man".

Jeffers var populär på 1920- och 30-talen men föll i onåd på 40-talet på grund av sitt motstånd mot USA:s inblandning i andra världskriget. Sedan glömdes han mer eller mindre bort, men på senare tid har han börjat uppmärksammas igen, inte minst som miljöpoet. Han har också kallats Kaliforniens poet eftersom de kaliforniska landskapen och människorna där, särskilt runt hans hemtrakter vid Carmel strax söder om Monterey, är centrala i hans talrika dikter.

Precis som Foster Wallace vet dock Jeffers att saker och ting sällan är enkla. Efter diktjagets konstaterande att han hellre är en mask än en människoson fortsätter han:

*But we are what we are, and we might remember
Not to hate any person, for all are vicious;
And not be astonished at any evil, all are deserved;
And not fear death; it is the only way to be cleansed.*

*It's the end of the work day and the traffic is apt to be:
very bad. So getting to the store takes way longer
than it should, and when you finally get there, the
supermarket is very crowded, because of course it's
the time of day when all the other people with jobs
also try to squeeze in some grocery shopping. And
the store is hideously lit and infused with soul-killing
muzak or corporate pop and it's pretty much the last
place you want to be but you can't just get in and
quickly out; you have to wander all over the huge,
over-lit store's confusing aisles to find the stuff you
want and you have to manoeuvre your junky cart
through all these other tired, hurried people with carts
(et cetera, et cetera, cutting stuff out because this is a
long ceremony) and eventually you get all your
supper supplies, except now it turns out there aren't
enough check-out lanes open even though it's the
end-of-the-day rush.*

En ljus framtid, med andra ord, om man med "ljus"
avser de fotoner som sterila lysrör ger ifrån sig.

Foster Wallace stannar förstås inte där. Han menar
att värdet hos en bred och allsidig utbildning ligger i
förmågan att kunna växla perspektiv, i friheten som
åtföljer möjligheten att välja förhållningssätt, i
insikten om att man inte utgör universums
mittpunkt. Även om man fortfarande måste simma
från hemmet till jobbet och tillbaka till hemmet –
dag efter dag, år efter år – kan man slinka igenom
själsdödens maskor om man tar ett steg tillbaka
och inser att man inte är unik. Alla kämpar och
försöker. Alla hatar bilköer.

Man kan åtminstone betrakta vattnet och
empatisera med de andra fiskarna medan
civilisationen drar åt nätet.

Gå för långt i ena riktningen – till exempel
civilisations- och människokritik – och medvetandet
börjar snart småle åt sig själv, som åt ett barn i
trotsåldern eller en tonåring som tror sig ha funnit
svaret på livets gåta. Som Jeffers inleder "Still the
Mind Smiles" från 1933:

*Still the mind smiles at its own rebellions,
Knowing all the while that civilization and the other
evils
That make humanity ridiculous, remain
Beautiful in the whole fabric, excesses that balance
each other
Like the paired wing of a flying bird.*

Det är svårt att veta om Jeffers är uppriktig eller
ironisk här. I slutändan går det kanske på ett ut. Att
lämna barndomen och tonåren innebär att bli
medveten om att ens perspektiv aldrig är
allomfattande, att ens kunskap alltid är bristfällig, att
man aldrig ser helheten. Vad är litteratur om inte
glädjen i att använda språket för att formulera och
förmedla tankar, känslor, idéer och upplevelser?
Om författaren i slutändan "tror på" eller ens fullt ut
förstår sina formuleringar är i sammanhanget
mindre viktigt – och mindre intressant.

Civilisationen kan betraktas som en anomali i
naturen eller som ett naturfenomen självt. Båda
perspektiven äger giltighet och har sina poänger.
Man kan räkna upp civilisationens negativa och
positiva effekter och värdera fram och tillbaka.
Ibland kan man förstås föredra den ena sidan
framför den andra på ett personligt plan. Som
Chassagne sjunger i refrängen på "Sprawl II

(Mountains Beyond Mountains):

*Living in the sprawl
Dead shopping malls rise like mountains beyond
mountains
And there's no end in sight
I need the darkness, someone please cut the lights.*

Den här veckan är jag dock glad åt civilisationen.
Förhoppningsvis kan jag snart gå till gymmet utan
ansiktsmask igen.

Daniel Helsing, Santa Barbara, CA

Sidor: 1 2

Populär Poesi stöds av

KULTURRÅDET

KULTURENS

© 2021 Populär Poesi | Drivs med Responsive Theme